

แผนแม่บท 06

พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ

พัฒนาพื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะในทุกมิติให้เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยผังภูมิวิเวศอย่างยั่งยืนพร้อมระบบการจัดการเมืองที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำในเชิงพื้นที่

มก.

ถึงแม้การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่ผ่านมาจะส่งผลให้เกิดการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ที่ลดลง อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของเมือง และสร้างความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรมในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยมีพื้นที่และเมืองที่น่าอยู่มากขึ้น

ตารางสรุปสถานะการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

Y2	ชื่อเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570
060001	ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ และสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัดเฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.6 ต่อปี
060002	ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี	แผนผังภูมินิเวศระดับภาคเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 1 ผัง ภายในปี 2570
060003	ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ต่อประชากรเฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.3 ต่อปี
Y1	ชื่อเป้าหมายแผนแม่บทย่อย	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570
060101*	เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนา เพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ	1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5.3 ต่อปี (2) อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐ เฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ต่อปี (3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 105 เมือง
060201	เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษ ที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมและได้มาตรฐาน	จำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 30 เมือง
060202	ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม	พื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ (ผัง/ภาค) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 6 ผัง ต่อ 1 ภาค ภายในปี 2570

หมายเหตุ : * แผนแม่บทฯ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ได้ยกเลิกเป้าหมาย 090203 เมืองในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่มากขึ้น และ 090303 เมืองในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่มากขึ้น โดยนำไปยุบรวมกับ 060101 เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

สรุปแผนระดับที่ 3 ที่ส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ประเด็นที่ (06) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

แผนแม่บทฯ ประเด็นพื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ มีแผนระดับที่ 3 ที่สามารถช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของแผนแม่บทฯ ที่สำคัญ อาทิ

แผนปฏิบัติราชการ	หน่วยงานเจ้าของแผน
- แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2566 ถึง พ.ศ. 2570 และแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	กรมการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม
- แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกรมโยธาธิการและผังเมือง	กรมโยธาธิการและผังเมือง
แผนปฏิบัติการด้าน...	หน่วยงานเจ้าของแผน
- แผนปฏิบัติการการอนุรักษ์และพัฒนาานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2566 - 2575	กรมศิลปากร
- แผนปฏิบัติการด้านโครงการศูนย์ธุรกิจ EEC และเมืองใหม่น่าอยู่อัจฉริยะ พ.ศ. 2566 - 2570	สำนักงานคณะกรรมการ นโยบายเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก

ทั้งนี้ สามารถเข้าดูรายละเอียดเพิ่มเติมของแผนระดับที่ 3 ข้างต้น ได้จากในระบบ eMENSCR ตามรายละเอียดวิธีการใช้งานที่แสดงไว้ในภาคผนวก

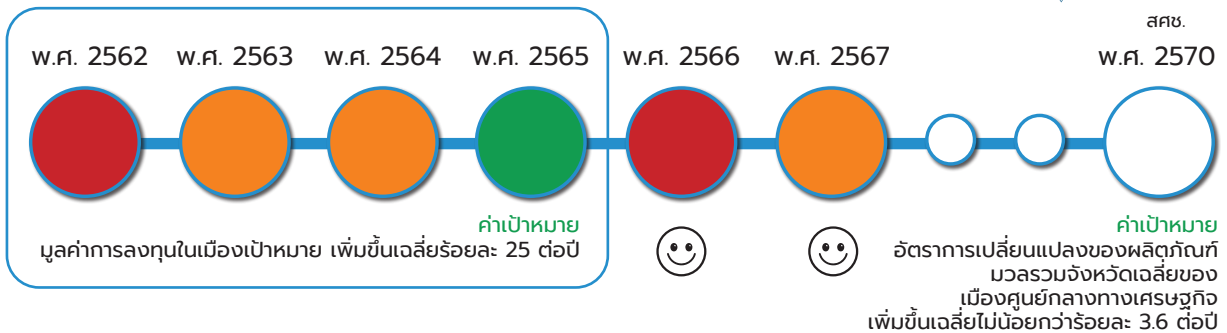
เป้าหมายระดับประเด็น
แผนแม่บทฯ (Y2)

060001

ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขัน
สูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ
และสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ
เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ
และสังคม

สศช.

หมายเหตุ : * เป้าหมาย 060001 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 พิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ด้วยตัวชี้วัดดังกล่าวมีการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง ส่งผลให้สถานการณ์ที่แสดงไว้ในปีนั้น ๆ อาจมีค่าเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏให้เห็นในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)				
060001	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ.2563) มูลค่า 10,669,456 ล้านบาท (หดตัว ร้อยละ: 7.09) (revised)*	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) มูลค่า 11,052,285 ล้านบาท (ขยายตัว ร้อยละ: 1.47) (revised)*	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) มูลค่า 11,998,577 ล้านบาท (ขยายตัว ร้อยละ: 3.51)	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3.6	เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3.6 ต่อปี
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น ร้อยละ 120.73	ดีขึ้น ร้อยละ 138.78		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)			(พ.ศ. 2566 – 2567) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.49	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 97.50 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 69.17 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับเสี่ยง ในการบรรลุเป้าหมาย

หมายเหตุ : เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และ 13 จังหวัดหลักในแต่ละภูมิภาค ประกอบด้วย
ภาคกลาง : ปริมณฑล (สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นนทบุรี และนครปฐม)
ภาคเหนือ : เชียงใหม่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ขอนแก่นและนครราชสีมา
ภาคใต้ : สงขลาและภูเก็ต
เมืองในระเบียงเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก : ฉะเชิงเทรา ระยอง และชลบุรี

ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจจัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล พ.ศ. 2565) พบว่า GPP เฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจทั้ง 14 แห่ง มีมูลค่า (ณ ราคาประจำปี) 11,998,577 ล้านบาท และหากพิจารณา ณ ราคาที่แท้จริงจะมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.51 โดยเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) ที่ขยายตัวร้อยละ 1.47 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น

คิดเป็นร้อยละ 138.78 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.6) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 97.50 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.6 ต่อปี) พบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ. 2566 – 2567 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.49 ซึ่งมีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 69.17 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้ **สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)**

ที่มาของข้อมูล: ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. 2565, สศช.

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

ความท้าทายของประเทศไทยที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับพื้นที่ที่มีความล่าช้า ส่งผลต่อการพัฒนาในภาคส่วนอื่น ๆ เชื่อมโยงตามไปด้วย เช่น รถไฟฟ้าความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน ที่ส่งผลกระทบต่อแผนการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของเขตพัฒนาพิเศษตะวันออก เป็นต้น **ภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว**ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจเอกชน ทำให้ภาคธุรกิจอาจต้องลดขนาดหรือปิดกิจการ ส่งผลให้แรงงานถูกเลิกจ้างและมีแนวโน้มย้ายกลับภูมิลำเนาเพิ่มขึ้น โดยหากพื้นที่ดังกล่าวยังขาดแหล่งจ้างงานรองรับ อาจนำไปสู่ปัญหาการว่างงาน และทำให้แรงงานต้องย้ายถิ่นฐานกลับไปยังพื้นที่ที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อผลประโยชน์ตอบแทนที่สูงกว่า รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดและรวดเร็ว สร้างแรงกดดันต่อผู้ประกอบการและทักษะของแรงงาน ในการเรียนรู้นวัตกรรมและทักษะใหม่ที่จำเป็น โดยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้ **กำกับดูแลการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน**ให้แล้วเสร็จโดยเร็วเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเป้าหมายอย่างต่อเนื่องตลอดจนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของทุกภาคส่วนในพื้นที่ เกี่ยวกับประโยชน์และโอกาสในการพัฒนาพื้นที่รอบสถานีขนส่งมวลชน **พัฒนาในพื้นที่เมืองรอง** เพื่อยกระดับการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ สร้างรายได้ให้ชุมชนและท้องถิ่น โดยให้ประชาชนสามารถอยู่ในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน พร้อมกับอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ยกย่องมาตรฐานการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ **เร่งรัดพัฒนาทักษะแรงงานให้พร้อมรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย**ในแต่ละพื้นที่ อาทิ ในระยะเร่งด่วนเน้นสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อป้อนแรงงานเข้าสู่อุตสาหกรรมเป้าหมาย

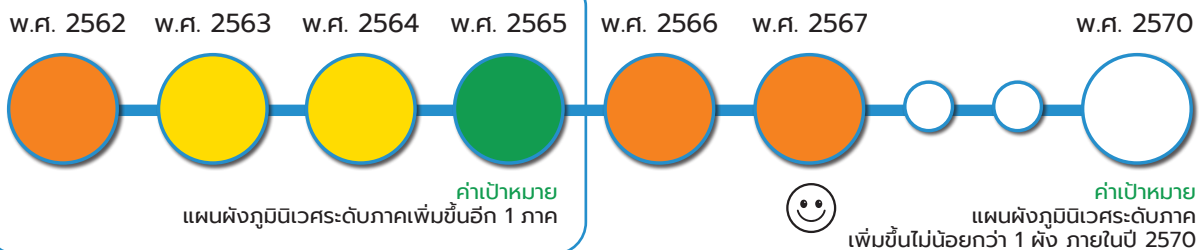
เป้าหมายระดับประเด็น
แผนแม่บทฯ (Y2)

060002

ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ
เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองนำอยู่
ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรม
เชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี

กส.

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	แผนผังภูมินิเวศระดับภาค (ผัง)				
060002	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 1 ผัง (ภาคเหนือ)	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) ความก้าวหน้าในการจัดทำแผนผัง ภูมินิเวศระดับภาคกลาง ร้อยละ 50 (proxy)**	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ผังพื้นที่จังหวัดในภาคกลาง 2 ผัง จากทั้งหมด 22 ผัง (ร้อยละ 9.09) ความก้าวหน้าสะสม ในการจัดทำแผนผัง ภูมินิเวศระดับภาคกลาง ร้อยละ 59.09	ผังพื้นที่จังหวัด ในภาคกลาง อย่างน้อย 5.5 ผัง¹	แผนผังภูมินิเวศ ระดับภาค เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 1 ผัง
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ไม่สามารถเปรียบเทียบ สถานการณ์พัฒนาได้ เนื่องจากสถานการณ์ พ.ศ. 2566 เป็นปีแรกของการ จัดทำแผนผังภูมินิเวศ ภาคกลางจึงไม่อาจเปรียบเทียบ สถานการณ์ พ.ศ. 2565 ที่เป็น ปีสุดท้ายของการจัดทำแผนผัง ภูมินิเวศภาคเหนือแล้วเสร็จได้	ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 58.09		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 36.36 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 59.09² ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับเสี่ยง ในการบรรลุเป้าหมาย

หมายเหตุ : * เป้าหมาย 060002 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีการใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง คือ การดำเนินงานจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาค
จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

¹ ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 เป็นการกอนค่าเป้าหมายจากการดำเนินงานจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคกลางในระยะที่ 2 จำนวนทั้งหมด 22 ผัง

ทั้งนี้ การกอนค่าเป้าหมายดังกล่าวไม่นับรวมปีของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 เนื่องจากเป็นการดำเนินงานจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคกลางในระยะที่ 1

² การคำนวณสถานะการบรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2570 เป็นการคำนวณโดยใช้ความก้าวหน้าสะสมในการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคกลางเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย

ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองนำอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน
และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี โดยพิจารณา
ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากการดำเนินงานจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาค จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและ
แผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า มีความก้าวหน้าในการจัดทำแผนผัง

ภูมิโนเวศระดับภาคกลางในระยะที่ 2 โดยได้จัดทำแผนผังความเหมาะสมในการใช้พื้นที่ทางภูมิโนเวศอย่างยั่งยืนของพื้นที่จังหวัดในภาคกลางแล้วเสร็จ 2 แห่ง ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและเพชรบูรณ์ จากทั้งหมด 22 แห่ง (กรุงเทพมหานครและ 21 จังหวัด) คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของแผนผังภูมิโนเวศระดับภาค ทั้งนี้ เมื่อรวมกับความก้าวหน้าใน พ.ศ. 2566 ส่งผลให้มีความก้าวหน้าสะสมในการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศระดับภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 59.09 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่ดำเนินงานจัดทำแผนผังภูมิโนเวศระดับภาคระยะที่ 1 การจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศแล้วเสร็จ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 58.09 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ผังพื้นที่จังหวัดในภาคกลางอย่างน้อย 5.5 ผัง) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 36.36 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 1 ผัง) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 59.09 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)**

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

ความท้าทายในการทำให้ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมิโนเวศ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองนำอยู่ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี อาทิ งบประมาณที่อาจไม่เพียงพอเพื่อใช้ในการสนับสนุนการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของหน่วยงานที่ทำให้ไม่อาจดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ **ขั้นตอนการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศต้องใช้ระยะเวลา**ในการดำเนินการเนื่องจากต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนมากและรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนในหลายพื้นที่ โดยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้ **ควรให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ**สำหรับการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศระดับภาคให้เพียงพอและต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดทำแผนผังความเหมาะสมในการใช้พื้นที่หลายแห่งพร้อมกัน และให้มี**แผนผังภูมิโนเวศระดับภาคแล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด** สำหรับใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาเชิงพื้นที่ภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศอย่างสมดุลและยั่งยืน

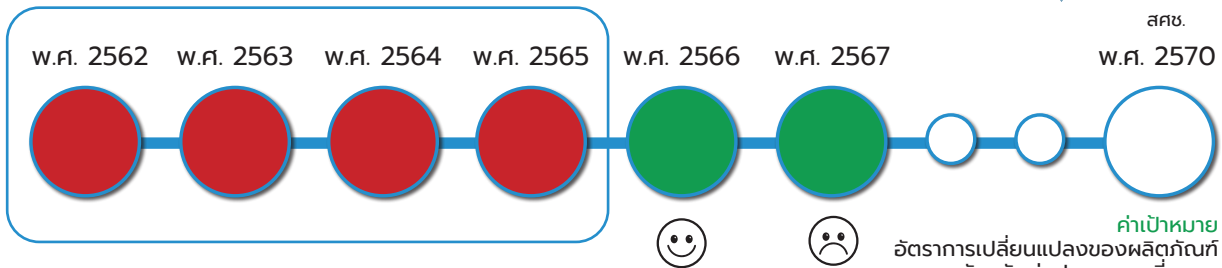
เป้าหมายระดับประเด็น
แผนแม่บทฯ (Y2)

060003

ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง

สศช.

ค่าเป้าหมาย

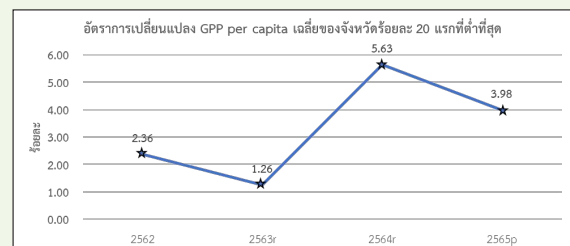
อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.3 ต่อปี

หมายเหตุ : * เป้าหมาย 060003 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 พิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด ทั้งนี้ ด้วยตัวชี้วัดดังกล่าวมีการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง ส่งผลให้สถานการณ์ที่แสดงไว้ในปีนั้น ๆ อาจมีค่าเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏให้เห็นในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด (ร้อยละต่อปี)				
060003	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2563) มูลค่า 69,755 บาท (ขยายตัว ร้อยละ 1.26) (revised)*	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) มูลค่า 73,684 บาท (ขยายตัว ร้อยละ 5.63) (revised)*	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) มูลค่า 76,613 บาท (ขยายตัว ร้อยละ 3.98)	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 2.3	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 2.3 ต่อปี
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 346.50	แย่ลง 😞 ร้อยละ 29.40		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				สูงกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 172.89 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 172.89 ของค่าเป้าหมาย บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง พิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากร (GPP per capita) เฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด ประมวลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล พ.ศ. 2565) พบว่า GPP per capita เฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรก มีมูลค่า (ณ ราคาประจำปี) 76,613 บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มี

ที่มาของข้อมูล : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ณ ราคาประจำปี ณ บ. พ.ศ. 2565, สศช

มูลค่า 73,684 บาท และหากพิจารณาอัตราการขยายตัว ณ ราคาประจำปีจะมีการขยายตัวร้อยละ 3.98 โดยเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) ที่ขยายตัวร้อยละ 5.63 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ง คัดเป็นร้อยละ 29.40 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 และค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ซึ่งมีค่าเป้าหมายเดียวกัน (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.3 ต่อปี) พบว่ามีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 172.89 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)**

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

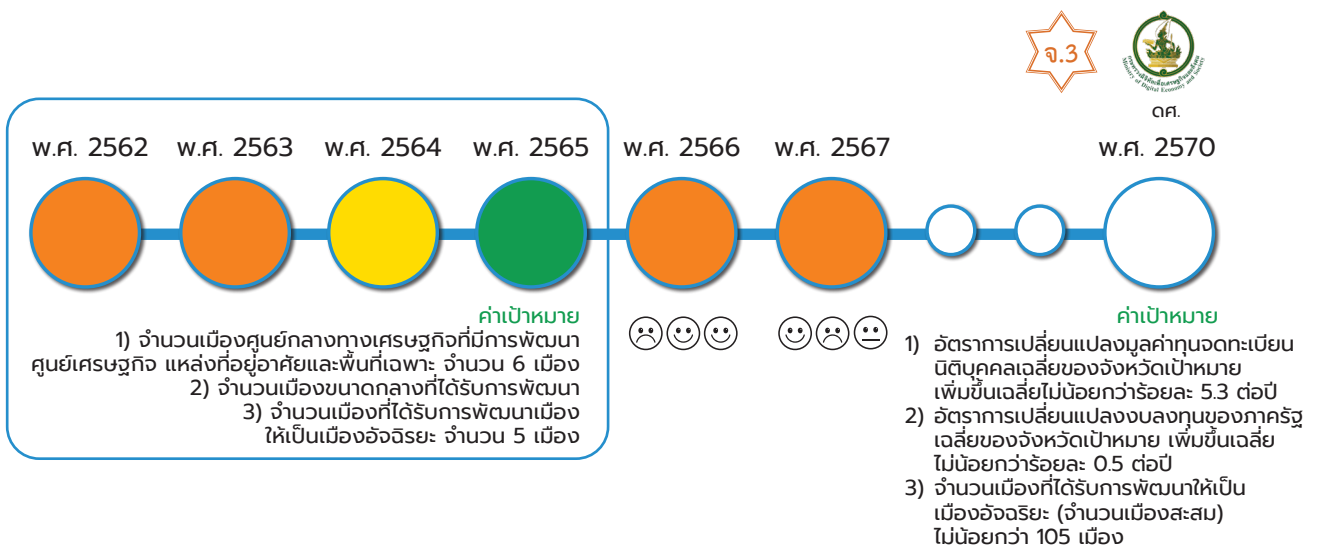
ความท้าทายในการทำให้ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลงได้อย่างต่อเนื่องและมีผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน อาทิ การกระจายความเจริญทางกายภาพจากพื้นที่เศรษฐกิจหลักไปสู่พื้นที่โดยรอบใช้ระยะเวลานาน ประกอบกับปัจจุบันการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากกรุงเทพมหานครไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศ มุ่งเน้นพื้นที่เศรษฐกิจหลักเป็นลำดับแรก เพราะมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการประกอบกิจการของภาคอุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งจะเป็แหล่งจ้างงานสำหรับประชาชนในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียง รวมทั้งอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องตามมา เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร และที่พักอาศัย เป็นต้น เมื่อมีประชาชนหนาแน่นมากเพียงพอ จึงมีการลงทุนด้านสาธารณูปการ ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านสนันทนาการและ ด้านความปลอดภัย การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากประสบกับ**ปัญหาด้านหนี้สินของภาคครัวเรือนส่งผลให้กลไกเศรษฐกิจในพื้นที่อ่อนแอ** และทำให้ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง โดยบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดแล้ว หากแต่ใน พ.ศ. 2567 ที่มีสถานการณ์แย่งกว่าปีก่อนหน้า ดังนั้น เพื่อให้ยังคงสามารถบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน โดยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ **เร่งแก้ปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือนอย่างจริงจัง** ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วน พร้อมกับ**สร้างความรู้และความเข้าใจในเรื่องการเงินที่เหมาะสมกับประชาชนทุกวัย** เพื่อลดการก่อหนี้ที่ไม่จำเป็นในอนาคต และสร้างกรอบความคิดเรื่องความรับผิดชอบทางการเงินเมื่อมีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงิน

แผนแม่บทย่อย

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)
060101

เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนา
เพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำ
ในทุกมิติ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	1. อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (ร้อยละ)				
060101	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) มูลค่า 44,854 บาท (ขยายตัว ร้อยละ 5.71)	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) มูลค่า 46,127.09 บาท (ขยายตัว ร้อยละ 2.84)	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) มูลค่า 48,155.96 บาท (ขยายตัว ร้อยละ 4.40)	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5.3	เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5.3 ต่อปี
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		แย่งลง 😞 ร้อยละ 50.26	ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 54.93		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)			(พ.ศ. 2566 - 2567) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.62	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 83.02 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 68.30 ของค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	2. อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (ร้อยละ)				
	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) มูลค่า 139,090,126 ล้านบาท (หดตัว ร้อยละ 25.14)	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) มูลค่า 182,932,270 ล้านบาท (ขยายตัว ร้อยละ 31.52)	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) มูลค่า 199,297,585 ล้านบาท (ขยายตัว ร้อยละ 8.95)	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 0.5	เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 0.5 ต่อปี
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 225.38	แย่ลง 😞 ร้อยละ 71.61		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)			(พ.ศ. 2566 – 2567) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 20.24	สูงกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 1,790 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 4,048 ของค่าเป้าหมาย
ตัวชี้วัด :	3. จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (จำนวนเมืองสะสม)				
	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 30 เมือง (สะสม)	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 6 เมือง จำนวนเมืองสะสม 36 เมือง	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) 0 เมือง จำนวนเมืองสะสม 36 เมือง	จำนวนเมืองสะสม ไม่น้อยกว่า 31 เมือง	จำนวนเมืองสะสม ไม่น้อยกว่า 105 เมือง
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 20	คงเดิม 😐		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				สูงกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 116.13 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 34.29 ของค่าเป้าหมาย
ภาพรวมสถานการณ์บรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2570 มีค่าเฉลี่ยของทั้ง 3 ตัวชี้วัด อยู่ที่					คิดเป็นร้อยละ 67.53 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับเสี่ยง ในการบรรลุเป้าหมาย
หมายเหตุ : การคำนวณสถานการณ์บรรลุเป้าหมาย สำหรับตัวชี้วัดที่มีค่าสถานะการบรรลุเป้าหมายเกิน ร้อยละ 100 กำหนดให้เป็น 100 โดยมีวิธีการคำนวณ ดังนี้ $\frac{68.30 \times 100 + 34.29}{3} = 67.53$					

หมายเหตุ : จังหวัดเป้าหมายทั้ง 27 จังหวัด ประกอบด้วย

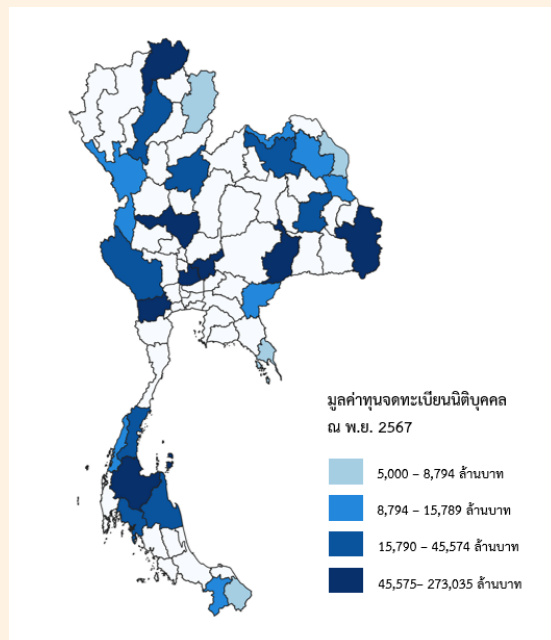
- (1) ภาคเหนือ 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย น่าน พะเยา โขงสรวงศรี ลำปาง และตาก
- (2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 จังหวัด ได้แก่ บุกดาหาร หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด สกลนคร และนครพนม
- (3) ภาคกลางและภาคตะวันออก 6 จังหวัด ได้แก่ สระบุรี ราชบุรี พระนครศรีอยุธยา กาญจนบุรี สระแก้ว และตราด
- (4) ภาคใต้ 7 จังหวัด ได้แก่ สุราษฎร์ธานี กระบี่ ยะลา ชุมพร ระนอง นครศรีธรรมราช และนราธิวาส

เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ โดยพิจารณาจาก 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

(1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย จัดทำโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า มูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของทั้ง 27 จังหวัดเป้าหมาย มีมูลค่า 48,155.96 ล้านบาท เทียบเท่าอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.40 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่ขยายตัวร้อยละ 2.84 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 54.93 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5.3) พบว่ามีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 83.02 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5.3 ต่อปี) พบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมายในช่วง พ.ศ. 2566 – 2567 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.62 ซึ่งมีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 68.30 ของค่าเป้าหมาย

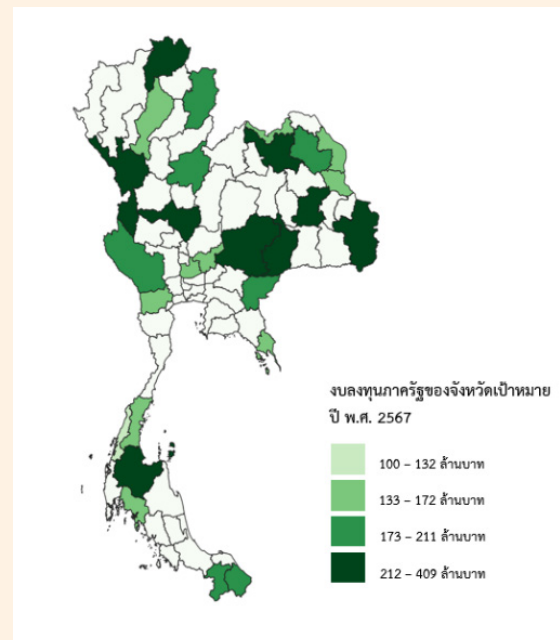
(2) อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย จัดทำโดยสำนักงบประมาณ (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า งบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของ 27 จังหวัดเป้าหมาย (รวมจังหวัดในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน) มีมูลค่า 199,297,585 บาท เทียบเท่าอัตราการขยายตัวร้อยละ 8.95 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่ขยายตัวร้อยละ 31.52 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แอ่ง คิดเป็นร้อยละ 71.61 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 0.5) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 1,790 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ต่อปี) พบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมายในช่วง พ.ศ. 2566 – 2567 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 20.24 ซึ่งมีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 4,048 ของค่าเป้าหมาย

มูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลของจังหวัดเป้าหมาย ณ พ.ศ. 2567

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, พ.ศ. 2567

งบลงทุนภาครัฐของจังหวัดเป้าหมาย พ.ศ. 2567

ที่มา : สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2566

(3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ จัดทำโดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.) (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า มีจำนวนเมืองอัจฉริยะสะสมคงเดิม 36 เมือง เพราะใน พ.ศ. 2567 ไม่มีการรับรองพื้นที่พัฒนาเมืองอัจฉริยะ เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนกลไกรับรองเมืองอัจฉริยะเดิม (คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ แต่งตั้งด้วยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 296/2562) ให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทมากขึ้น และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่เป็นข้อมูลเดียวกัน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาคงเดิม ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (จำนวนเมืองสะสมไม่น้อยกว่า 31 เมือง) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 116.13 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (จำนวนเมืองสะสมไม่น้อยกว่า 105 เมือง) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 34.29 ของค่าเป้าหมาย ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายที่เป็นการเฉลี่ยทั้ง 3 ตัวชี้วัด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 67.53 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้ **สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนา/ฟื้นฟูเมือง ด้วยการสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญจำเป็นสำหรับนำไปพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีพื้นที่ต้นแบบนำร่องสำหรับประยุกต์ใช้ในพื้นที่ให้เกิดการพัฒนาเมืองได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยมีโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ **โครงการต้นแบบเมืองอัจฉริยะตามลักษณะภูมินิเวศของประเทศไทยสอดคล้องกับการดำรงชีวิตวิถีใหม่** ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการนำไปพัฒนาด้านเมืองอัจฉริยะตามลักษณะภูมินิเวศของประเทศไทย ควบคู่ไปกับการสร้างความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง **โครงการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ พ.ศ. 2567 – 2575** ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มุ่งสร้างกรอบแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งมีข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจุบันที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ส่งผลให้สามารถป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีทิศทางที่ **โครงการพัฒนาการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อเมืองนำอยู่และประชาชนสุขภาพดีในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน** ของกรมอนามัย ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้และแนวทางการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน และเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะที่ดี อีกทั้งได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลพื้นฐานและเฝ้าระวัง เพื่อป้องกัน จัดการ และแก้ไขปัญหานามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการขับเคลื่อนแผนระดับที่ 3 อาทิ แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติการราชการของหน่วยงานที่ดำเนินโครงการในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศซึ่งปรากฏในงบลงทุนของแต่ละพื้นที่ โดยงบลงทุนของภาครัฐส่วนใหญ่จัดสรรให้กับโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาคือ การท่องเที่ยว และการเกษตร ตามลำดับ ในขณะเดียวกันมาตรการสนับสนุนการลงทุนของภาครัฐหลากหลายรูปแบบเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้ออำนวยให้ภาคเอกชนตัดสินใจลงทุนในภูมิภาคต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบการกำหนดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค และการขับเคลื่อนการดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนั้น จึงมีการสนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการที่สอดคล้องกับจุดแข็งและศักยภาพของภาคที่แตกต่างกัน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ขับเคลื่อนตามภารกิจ เช่น การปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการจดทะเบียนนิติบุคคลดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ส่งเสริมและผลักดันให้เมืองใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาดจากแพลตฟอร์มข้อมูลเมืองที่รองรับการเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในเมืองอย่างเป็นระบบเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ อาทิ การกระจุกตัวของกาหนดพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาส่วนใหญ่อยู่ในเมืองขนาดใหญ่ที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจสูง ทำให้ในบางพื้นที่อาจไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร รวมทั้งประเด็นท้าทายสำหรับการลงทุนของภาครัฐที่เกิดจากการที่หน่วยงานขาดความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมที่ส่งผลการพัฒนาในระดับพื้นที่ และยังมี ความซ้ำซ้อนของการดำเนินงานพัฒนาของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่อาจยังไม่มีบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างจังหวัดทำให้การกระจายงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ไม่ทั่วถึง ขณะที่ประเด็นท้าทายสำหรับการลงทุนของภาคเอกชนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนหลายด้านในระดับพื้นที่นอกเหนือจากด้านสิทธิประโยชน์ทางการเงิน เช่น กำลังคนที่มีทักษะและค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสม ขั้นตอนการขออนุมัติอนุญาตที่ไม่ซับซ้อนและใช้เวลาน้อย เป็นต้น รวมไปถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินและกิจกรรมที่สอดคล้องกันในเขตผังเมืองรวมระดับต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาเมืองเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการดำเนินการ ดังนี้ การกำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพหรือแก้ปัญหาสำคัญของพื้นที่และกระจายไปยังเมืองต่าง ๆ ให้มีศักยภาพที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งเตรียมความพร้อมหน่วยงานในการดำเนินกิจกรรมที่ส่งผลการพัฒนา นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับพื้นที่อย่างน้อย 2 จังหวัด ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานในระดับจังหวัด แต่มีความเชื่อมโยงกันเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงพื้นที่

060201

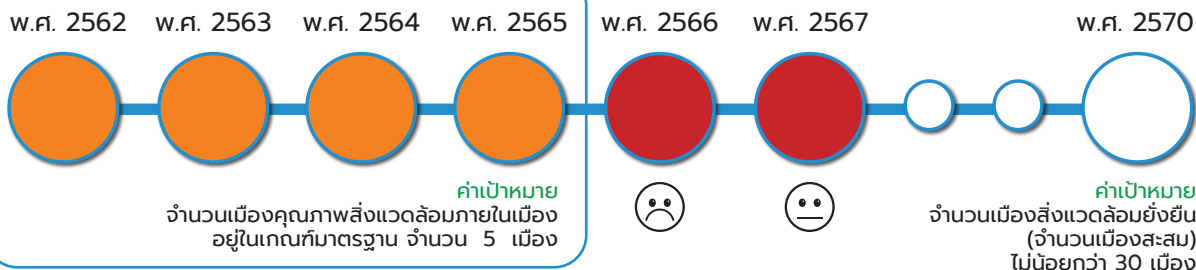
แผนแม่บทย่อย

 เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

060201

 เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อม
และมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุม
และได้มาตรฐาน

กส.

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	จำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (จำนวนเมืองสะสม)				
060201	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 13 เมือง	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 7 เมือง จำนวนเมืองสะสม 7 เมือง	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 7 เมือง จำนวนเมืองสะสม 7 เมือง	จำนวนเมืองสะสม ไม่น้อยกว่า 13 เมือง	จำนวนเมืองสะสม ไม่น้อยกว่า 30 เมือง
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		แยลง 😞 ร้อยละ 46.15	คงเดิม 😐		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 53.85 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 23.33 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับวิกฤต ในการบรรลุเป้าหมาย

เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมและได้มาตรฐาน พิจารณาจาก จำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ซึ่งผ่านการรับรองจากคณะกรรมการอำนวยการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนที่มีกรรมการเปลี่ยนแปลงสภาภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ (ข้อมูล พ.ศ. 2566) พบว่า มีจำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน จำนวน 7 แห่ง ทั้งนี้ สำหรับข้อมูล พ.ศ. 2567 อยู่ระหว่างการประกาศผลการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนระดับประเทศ และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่เป็นข้อมูลเดียวกัน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาคงเดิม ในขณะที่เดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (จำนวนเมืองสะสมไม่น้อยกว่า 13 เมือง) พบว่า มีสถานการณ์

คิดเป็นร้อยละ 53.85 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (จำนวนเมืองสะสม ไม่น้อยกว่า 30 เมือง) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 23.33 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษของเมือง โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ **การบำบัดน้ำเสีย**ได้มีการกำหนดค่าบริการบำบัดน้ำเสียในบางพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ประกอบการในการจัดการน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทชุมชน อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุม ตลอดจนออกกฎระเบียบเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง ขณะที่**การกำจัดขยะมูลฝอย** ได้มีการมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการลด คัดแยก และนำขยะกลับเข้าสู่ระบบ รวมทั้งส่งเสริมให้จัดการขยะมูลฝอยต้นทาง จัดเก็บและกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เสริมสร้างศักยภาพของภาคีเครือข่ายในการป้องกันและเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนพัฒนาแนวทาง เครื่องมือ และกลไกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาเมือง โดยมีโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้แก่ **โครงการส่งเสริมการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษสู่เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน** ของกรมอนามัย ที่มุ่งเน้นการพัฒนาหลักเกณฑ์ มาตรฐานและปรับปรุงกฎหมายในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพให้มีความเหมาะสม รวมทั้งได้สร้างระบบจัดการความเสี่ยงของเมืองด้วยการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อให้สามารถรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ **โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม** ของกรมควบคุมมลพิษ มุ่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรของรัฐที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวทางปฏิบัติในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังได้สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการบูรณาการการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีความพร้อมและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพทันต่อสถานการณ์ **โครงการส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมมีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน เพื่อเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและจัดการสิ่งแวดล้อมของเมืองอย่างยั่งยืน (CSR-DIW to BCG model for Three Pillars of Sustainability)** ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม มุ่งส่งเสริมให้อุตสาหกรรมนำมาตรฐาน CSR-DIW ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในกระบวนการทำงานขององค์กรและในกระบวนการที่เกิดขึ้นภายหลังกระบวนการทำงานขององค์กรเพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีมาตรฐานในการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน สามารถดำเนินกิจการร่วมกับชุมชนและได้รับการยอมรับจากชุมชนรอบข้าง ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนได้มีการอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบชุดตัวชี้วัดการประเมินฯ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาศักยภาพในการขับเคลื่อนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ให้สามารถประเมินระดับการพัฒนาเมืองได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งได้มีการนำเข้าและจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาพื้นที่ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการของเมืองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุม และได้มาตรฐาน อาทิ การขาดความครบถ้วนของข้อมูลทั้งในเชิงสถิติและเชิงคุณภาพสำหรับจัดทำฐานข้อมูลการพัฒนาพื้นที่เมือง ทำให้ไม่มีข้อมูลสำหรับวิเคราะห์และกำหนดประเด็นในการพัฒนาเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งปัจจุบันแม้จะมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดองค์ความรู้ในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างทันทั่วถึง นอกจากนี้ การขาดงบประมาณและแหล่งเงินทุนอื่นที่พอเพียงยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญอย่างยิ่งมาโดยตลอดสำหรับการลงทุนมูลค่าสูงเพื่อก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลให้ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการ และการเดินระบบทั้งหลายที่ได้ลงทุนแล้วได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการขาดนวัตกรรมเชิงนโยบายหรือมาตรการใหม่ ๆ ในการจัดหาเงินทุน ซึ่งเป็นทางเลือกอื่นนอกเหนือจากงบประมาณของรัฐ อาทิ การร่วมลงทุนกับภาคเอกชน การประยุกต์ใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุม และได้มาตรฐาน นอกเหนือจากการได้รับประเมินเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนแล้ว ยังควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนารูปแบบและการจัดเก็บข้อมูลที่มีความครบถ้วนและหลากหลายมีการกำหนดมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลที่ชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเมือง รวมทั้งควรมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการจัดเก็บข้อมูลเชิงลึก ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลมีความแม่นยำและครบถ้วนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรเพิ่มศักยภาพภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ หน่วยงานผู้รับผิดชอบจำเป็นต้องร่วมบูรณาการการจัดการคุณภาพน้ำเสียแบบองค์รวมโดย (1) เร่งออกกฎหมายกำหนดค่ามาตรฐานของมลสารสำคัญในน้ำทั้งจากแหล่งกำเนิดประเภทต่าง ๆ พร้อมทั้งติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทั้งที่ระบายออกสู่สาธารณะอย่างจริงจัง ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรออกเทศบัญญัติกำหนดเงื่อนไขสำหรับการประกอบกิจการที่สร้างมลพิษทางน้ำ และต้องขออนุญาตระบายน้ำทิ้งให้เป็นไปตามมาตรฐาน (2) ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา ร่วมกันศึกษา ทบทวน และปรึกษาหารือเรื่องทางเลือกใหม่ในการจัดหาแหล่งเงินทุนสำหรับการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียและระบบกำจัดขยะที่สามารถดำเนินการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และภาคเอกชนควรตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในฐานะที่ต่างเป็นผู้ก่อมลพิษ จึงควรมีส่วนร่วมดำเนินการโดยเฉพาะการจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียหรือการกำจัดขยะมูลฝอย และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อลดการสร้างน้ำเสียและขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง

แผนแม่บทย่อย

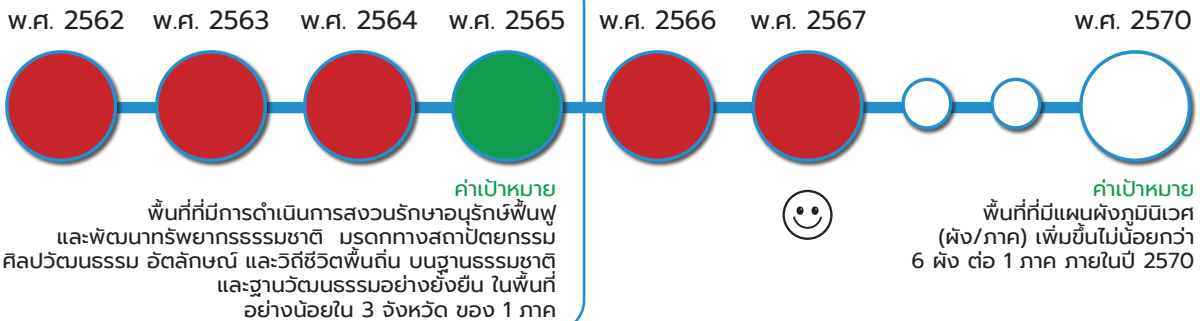
เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

060202

ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม
และภูมิวัฒนธรรม

นส.

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	พื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ (ผัง/ภาค)				
060202	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	คำเป้าหมาย พ.ศ. 2567	คำเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 9 ผัง ต่อ 1 ภาค (ภาคเหนือ)	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) จัดทำรายละเอียดข้อมูล ที่จำเป็นประกอบการ วางแผนผังภูมินิเวศระดับภาค (ภาคกลาง) แล้วเสร็จ (Proxy)**	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ผังภูมินิเวศระดับจังหวัด จำนวน 2 ผัง (ภาคกลาง)	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 2.4 ผังต่อ 1 ภาค	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 6 ผังต่อ 1 ภาค
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ไม่สามารถเปรียบเทียบสถานการณ์ การพัฒนาได้ เนื่องจากสถานการณ์ พ.ศ. 2566 เป็นปีแรกของ การจัดทำแผนผังภูมินิเวศภาคกลาง จึงไม่อาจเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ที่เป็นปีสุดท้าย ของการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ ภาคเหนือแล้วเสร็จได้	ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 200¹		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับคำเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าคำเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 83.33 ของคำเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของคำเป้าหมาย อยู่ในระดับวิกฤต ในการบรรลุเป้าหมาย

หมายเหตุ : ** เป้าหมาย 060202 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีการใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง คือ การดำเนินงานจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับจังหวัด จัดทำโดยสำนักงานนโยบาย
และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

¹ ข้อมูลสถานการณ์การพัฒนา พ.ศ. 2567 ได้มีการเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า โดยใช้ตัวชี้วัดพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ ทำให้สถานการณ์ พ.ศ. 2567 สามารถคำนวณและเปรียบเทียบกับ
สถานการณ์ พ.ศ. 2566 ได้ในรูปแบบตัวเลข

ความยั่งยืนทางภูมิณีเวช ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม พิจารณาจากพื้นที่ที่มีแผนผังภูมิณีเวช จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า ได้มีการจัดทำแผนผังความเหมาะสมในการใช้พื้นที่ทางภูมิณีเวชอย่างยั่งยืนของภาคกลาง ในจังหวัดน่าน ร่อง 2 จังหวัดแล้วเสร็จ ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่มีการดำเนินการจัดทำแผนผังภูมิณีเวชระดับภาคกลาง ในระยะที่ 1 การจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่เป็นสำหรับการจัดทำแผนผังภูมิณีเวชแล้วเสร็จ ซึ่งยังไม่ได้มีแผนผังภูมิณีเวชระดับพื้นที่สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 200 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 2.4 ผังต่อ 1 ภาค) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 6 ผังต่อ 1 ภาค) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนผังภูมิณีเวชและผังพื้นที่สำหรับนำไปใช้ในการบริหารทรัพยากรอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งเสริมสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจในทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างยั่งยืน โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ **โครงการจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่าตามภูมิณีเวชพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง** ที่มุ่งจัดทำผังแสดงพื้นที่อนุรักษ์ฯ ตามภูมิณีเวช 4 ระดับ (ผังระดับภาค ผังระดับจังหวัด ผังระดับอำเภอ และผังระดับบ้าน) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องบูรณาการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และจัดทำผังเมืองให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรมพื้นถิ่น สามารถดำรงรักษาเอกลักษณ์เฉพาะไว้ได้ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูย่านชุมชนเก่าสำหรับเป็นกรอบในการใช้ประโยชน์ที่ดินและการบริหารจัดการที่เหมาะสมในพื้นที่อันควรอนุรักษ์ **โครงการจัดวางแผนผังภูมิณีเวชและแผนผังความเหมาะสมในการใช้พื้นที่ทางภูมิณีเวชในพื้นที่ภาคกลางเพื่อความสมดุลและยั่งยืน** ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้สำหรับกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดความสมดุล โดยการนำข้อมูลรายละเอียดที่ได้ศึกษา ประมวลผลและวิเคราะห์จากการดำเนินงานที่ผ่านมาประกอบการจัดวางแผนผังภูมิณีเวชขึ้นใหม่เพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และ**โครงการจัดทำแผนผังภูมิณีเวชการอนุรักษ์พื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติประเภทชายหาดในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออก** ที่มุ่งเสริมสร้างและสนับสนุนกลไก เครื่องมือ เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและประสิทธิภาพแก่ระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของประเทศ พร้อมทั้งให้มีระบบฐานข้อมูลและแนวทางการอนุรักษ์คุ้มครอง ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และมรดกทางธรรมชาติบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและฐานทรัพยากรวัฒนธรรมที่คำนึงถึงอัตลักษณ์และภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจชุมชนไปพร้อมกับความสามารถในการสนับสนุนการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของแหล่งธรรมชาติ นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ

พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งรับผิดชอบการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศได้มีการบูรณาการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศ และสร้างการมีส่วนร่วมกับหลายภาคส่วน อาทิ ชุมชน ผู้ประกอบการ หน่วยงานของรัฐ พร้อมทั้งสร้างการรับรู้ และเผยแพร่ข้อมูลให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนผัง ภูมิโนเวศอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้เกิดความยั่งยืนทางภูมิโนเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม อาทิ การดำเนินงาน/ ภายใต้นโยบายและแผนผังระดับต่าง ๆ บนฐานภูมิโนเวศอาจยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ทำให้ยังขาดข้อมูล ในการนำไปพัฒนาต่อยอดในการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่จัดเก็บข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่ โดยส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ตอบโจทย์การดำเนินงานหรือภารกิจหน่วยงานตนเอง ขาดการบูรณาการข้อมูลระหว่าง หน่วยงาน ทำให้ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บอาจเกิดความซ้ำซ้อนและขาดความครอบคลุมข้อมูลที่ครบถ้วนในทุกมิติได้ นอกจากนี้ อาจยังไม่มี การนำแผนผังภูมิโนเวศที่เสร็จสมบูรณ์แล้วไปใช้ประโยชน์เพื่อการวางแผนและผังพัฒนา พื้นที่เท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำมาใช้วางแผนนโยบายระดับภาคและผังนโยบายระดับจังหวัด

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ความยั่งยืนทางภูมิโนเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรมเกิดจากปัจจัยแห่งความสำเร็จหลายประการ ทั้งนี้แผนผังภูมิโนเวศเป็นปัจจัยตั้งต้นที่สำคัญ เนื่องจากกำหนดการใช้พื้นที่ภูมิโนเวศแต่ละประเภทให้เกิดความยั่งยืน และเหมาะสมกับสภาพทางภูมิประเทศ ควบคู่กับหลักเกณฑ์และมาตรฐานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์แผนผังภูมิโนเวศอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้ (1) สนับสนุน งบประมาณดำเนินการอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดทำแผนผังภูมิโนเวศแล้วเสร็จและครอบคลุม ในทุกพื้นที่เป้าหมาย (2) บูรณาการขอบเขต หลักเกณฑ์และมาตรฐานการพัฒนาของแผนผังภูมิโนเวศกับ ผังนโยบายระดับภาคและผังนโยบายระดับจังหวัดซึ่งรับผิดชอบดำเนินการโดยกรมโยธาธิการและผังเมือง เพื่อให้ ผังทั้งสองมีสภาพใช้บังคับเป็นไปตาม พ.ร.บ. การผังเมือง พ.ศ. 2562 และ (3) สร้างการรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ ของแผนผังภูมิโนเวศ เพื่อสร้างฐานผู้ใช้หรืออุปสงค์จากหน่วยงานภาครัฐและภาคการศึกษา ซึ่งอาจนำไปสู่ การสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการแสดงความคิดเห็นสำหรับปรับปรุงข้อมูลของผังภูมิโนเวศ ให้เป็นปัจจุบันต่อไป